

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 217/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Babjak s. r. o., Zvonárska 8, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Cdo/63/2022 z 2. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie 12 000 eur.

II.

Skutkové východiská

2. Žalobou podanou 22. septembra 2009 na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) si sťažovateľ uplatnil proti žalovanej Prima banka Slovensko a. s. (ďalej len „žalovaná“) nárok na náhradu škody v sume 350 000 eur s príslušenstvom podľa § 373 Obchodného zákonníka pre hrubé porušenie povinnosti žalovanej. Okresný súd rozsudkom zo 4. septembra 2013 žalobu sťažovateľa zamietol, avšak Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 8Co/217/2013 z 27. novembra 2014 tento rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne rozsudkom z 20. mája 2015 žalobe sťažovateľa v plnom rozsahu vyhovel a krajský súd rozsudkom č. k. 23Co/ 243/2015 z 25. januára 2017 toto rozhodnutie potvrdil. Na dovolanie

žalovanej najvyšší súd uznesením č. k. 4Cdo/25/2018 z 27. augusta 2019 zrušil rozsudky krajského súdu aj okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení veci rozsudkom č. k. 29C/41/2019 z 5. mája 2021 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 175 000 eur s príslušenstvom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Krajský súd rozsudkom č. k. 13Co/32/2021 z 24. novembra 2021 rozsudok okresného súdu potvrdil. Keďže rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť, sťažovateľ podal návrh na vykonanie exekúcie.

3. Žalovaná podala proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom súčasne navrhla, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Najvyšší súd napadnutým uznesením odložil vykonateľnosť rozsudku krajského súdu č. k. 13Co/32/2021 z 24. novembra 2021 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 29C/41/2019 z 5. mája 2021 do právoplatného skončenia konania o dovolaní žalovanej. Vo svojom rozhodnutí *„dospel k záveru, že návrh žalovanej na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia je dôvodný, pretože v prejednávanej spore zistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa tak, ako to predpokladá citované ustanovenie CSP (§ 444 ods. 1, pozn.). Tieto dôvody spočívajú v prebiehajúcom exekučnom konaní na vymoženie sumy, na zaplatenie ktorej bola žalovaná v tomto spore zaviazaná.“*

III.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta strohý záver najvyššieho súdu o danosti dôvodov hodných osobitného zreteľa v dôsledku podania návrhu na exekúciu. Takéto odôvodnenie možno považovať za prejav svojvôle, resp. arbitrárny záver najvyššieho súdu. Pokiaľ by bolo podanie návrhu na vykonanie exekúcie samo osebe dôvodom na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, nebolo by vôbec potrebné, aby sa o odklade vykonateľnosti rozhodovalo osobitným rozhodnutím, ale postačovalo by zákonné ustanovenie, v zmysle ktorého by podanie návrhu na exekúciu počas dovolacieho konania bolo neprípustné, resp. by automaticky došlo k odkladu exekúcie. Podanie návrhu na vykonanie exekúcie a vedenie exekúcie nemôže samo osebe predstavovať dôvod hodný osobitného zreteľa, ale musí tu byť aj iná objektívna či subjektívna skutočnosť odôvodňujúca odklad vykonateľnosti právoplatného rozhodnutia. Najvyšší súd však v napadnutom rozhodnutí žiadnu inú skutočnosť okrem vedenia exekučného konania neuvádza.

5. Najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nezaoberal pomeriavaním ujmy hroziacej sťažovateľovi v prípade odloženia vykonateľnosti rozhodnutia a ujmy hroziacej žalovanej v prípade, ak by jej návrhu nevyhovelo. Toto posúdenie bolo elementárnym vzhľadom (i) na dĺžku konania, v ktorom sa žalobca domáha súdnej ochrany takmer 13 rokov, pričom vec je aktuálne druhýkrát prejednávaná dovolacím súdom, aj (ii) na to, že sťažovateľ je fyzickou osobou – spotrebiteľom a žalovaná právnickou osobou – dodávateľom poskytujúcim bankové služby. Dovolací súd sa nevysporiadal ani s argumentáciou sťažovateľa vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej, v ktorom poukázal na to, že pre žalovanú vzhľadom na výšku priznanej pohľadávky nemôže ísť o vec zásadného významu, kde by jej v dôsledku výkonu exekúcie mohla vzniknúť zásadná ujma. K právoplatnému priznaniu nároku sťažovateľovi došlo v súvislosti s porušením povinností žalovanej postupovať pri poskytovaní bankových služieb s odbornou starostlivosťou. V napadnutom rozhodnutí absentuje čo i len zmienka o tom, či je dovolanie prípustné a či možno uvažovať aspoň v teoretickej rovine o jeho úspešnosti. Toto posúdenie bolo nevyhnutné

aj vzhľadom na to, že v predmetnej veci už bolo najvyšším súdom rozhodnuté, pričom vo veci konajúce súdy postupovali v súlade s právnym názorom dovolacieho súdu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka ústavnej neudržateľnosti napadnutého rozhodnutia, ktorého odôvodnenie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Podľa sťažovateľa pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia nebola daná existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa.

7. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie môže dôjsť okrem iného aj v prípade, ak by rozhodnutie všeobecného súdu bolo arbitrárne, a teda prejavom zjavnej svojvôle pri výklade a aplikácii právnej normy. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre vzťahujúcej sa na interpretáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru zdôrazňuje, že toto ustanovenie dohovoru zaväzuje súd uviesť dôvody svojho rozhodnutia, pričom rozsah tejto povinnosti sa môže líšiť v závislosti od povahy rozhodnutia. Vzhľadom na nevyhnutnosť prihliadať *inter alia* na rôznorodosť vyjadrení účastníkov konania a procesnoprávne predpisy platné v tom-ktorom štáte môže byť otázka posúdenia porušenia povinnosti všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dôvody vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru posúdená len s prihliadnutím na okolnosti prípadu (rozsudok ESLP vo veci Torija v. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B, bod 29).

8. Pri rešpektovaní uvedených všeobecných východísk je nevyhnutné v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci vziať do úvahy právnu povahu a účel napadnutého uznesenia, ktoré má charakter predbežného a dočasného opatrenia. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že posúdenie podmienok na vydanie predbežného procesného rozhodnutia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa ústavný súd spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do predbežných rozhodnutí, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho v takýchto prípadoch ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných procesných rozhodnutí zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k ich zrušeniu pristupuje len za celkom výnimočných okolností, a to za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. Na druhej strane však aj v konaní o predbežnom rozhodnutí musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Preto aj procesné rozhodnutie dovolacieho súdu o odklade vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia musí mať rovnako, ako aj iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom, nemôže byť prejavom svojvôle a musí byť ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnené (m. m. II. ÚS 531/2011, II. ÚS 481/2012).

9. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosťou napadnutého uznesenia konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone.

10. Napadnuté uznesenie má nepochybne zákonný podklad, keďže bolo vydané na základe § 444 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého môže dovolací súd na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Poukazujúc na dikciu citovaného ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, ústavný súd poznamenáva, že dôvody odkladu vykonateľnosti (zákonom vymedzené len rámcovo) môžu materiálne spočívať iba na dvoch predpokladoch (a tak ich prijala aj právna teória a prax), a to na úvahe súdu o možnom úspechu dovolania a v zabránení (neuskutočnení) výkonu exekúcie počas dovolacieho konania, pričom obe podmienky musia byť splnené súčasne. Pri tejto konštrukcii podporenej a ustálenej súdnou praxou a právnou teóriou nemožno materiálne „dohľadať“ v napadnutom rozhodnutí svojvôľu či zjavnú neodôvodnenosť, ak dovolací súd v prebiehajúcom exekučnom konaní vzhliadol dôvod hodný osobitného zreteľa pre nariadenie odkladu vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia.

12. Prihliadajúc na predvídateľnosť a stabilitu materiálnych dôvodov odloženia vykonateľnosti podľa § 444 ods. 1 CSP a berúc do úvahy dočasnosť a predbežnosť napadnutého uznesenia, ústavný súd zastáva názor, že sťažnostnej argumentácii sťažovateľa chýba požadovaný ústavný rozmer. Na podporu tohto záveru ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej už viackrát vyslovil právny názor, v zmysle ktorého na odôvodnenie rozhodnutia o odložení vykonateľnosti rozhodnutia nemožno vzhľadom na jeho dočasné právne účinky a účel klásť rovnaké požiadavky ako na odôvodnenie rozhodnutia vo veci samej (m. m. I. ÚS 357/2012, II. ÚS 64/2017).

13. Aj keď odloženie vykonateľnosti právoplatného rozhodnutia v rámci dovolacieho konania predstavuje vážny zásah do kľúčových charakteristík právoplatného rozhodnutia súdu, ktorými sú nezmeniteľnosť, záväznosť a nimi založená právna istota, zároveň platí, že ide o rozhodnutie dočasné a predbežné a odloženie vykonateľnosti bude dôvodné v tých prípadoch, kedy sa odložením vykonateľnosti predíde následnej reparácii už vykonanej exekúcie (m. m. R 90/2000).

14. Ústavný súd v súvislosti s právnou povahou napadnutého uznesenia podporne poukazuje aj na právne názory vyslovené v odbornej literatúre, podľa ktorej „*smysl toho, proč byla (všeobecná úprava o odklade vykonatelnosti, pozn.) zavedena, spočívá v tom, aby pokračujícím plněním rozhodnutí (ať dobrovolným nebo exekučním) se zbytečně nezvyšovala částka, kterou bude popř. třeba vracet v případech, kdy opravný prostředek je zřejmě důvodný.*“ (WINTEROVÁ, A. a kolektív. Civilní právo procesní. Praha : Linde, a. s., 1999, s. 300). Obdobne v diele komentárového charakteru (BUREŠ – DRÁPAL – MAZANEC. Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck 1996, s. 644 sa vo vzťahu k predbežným opatreniam okrem iného uvádza: „*Rozhodnutí o odkladu vykonatelnosti (pri obdobnom znení § 243 OSP v Českej republike, pozn.) je výsledkem uvážení soudu... Zákon nestanoví výslovně podmínky, za kterých může být odložena vykonatelnost rozhodnutí odvolacího soudu. Odklad vykonatelnosti sleduje cíl zabránit provedení exekuce tam, kde by mohl být zmařen účinek rozhodnutí o opravném prostředku. Odklad vykonatelnosti rozhodnutí je proto na místě všude tam, kde dosavadní výsledky řízení osvědčují předpoklad úspěšnosti dovolání.*“

15. S prihliadnutím na uvedené postup najvyššieho súdu, ktorého výsledkom bolo vydanie napadnutého uznesenia, nie je arbitrárnym, či zjavne neodôvodneným. Dočasnosť a predbežný charakter napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (odloženie vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu do rozhodnutia o dovolaní), ako aj predvídateľnosť a stabilita materiálnych dôvodov odloženia vykonateľnosti podľa § 444 ods. 1 CSP má za následok, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako také, ktorým mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom

označených práv zaručených ústavou a dohovorom, a to aj napriek jeho v zásade strohému odôvodneniu (k tomu pozri aj I. ÚS 357/2012 a I. ÚS 369/2012).

16. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť namietajúcu porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch formulovaných v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2023

Robert Šorl
predseda senátu